

<p style="text-align: center;">POLISI IAITH GYMRAEG</p> <p style="text-align: center;">Cyngor Cymuned Llanwenog Ebrill 2018</p>		<p style="text-align: center;">Llanwenog Community Council's</p> <p style="text-align: center;">WELSH LANGUAGE POLICY April 2018</p>
<p>Mae Cyngor Cymuned Llanwenog wedi mabwysiadu'r egwyddor, wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, y bydd yn trin y Gymraeg â'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal. Mae'r polisi hwn yn nodi sut y bydd y Cyngor yn gweithredu'r egwyddor honno wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yn Plwyf Llanwenog.</p>	1	<p>Llanwenog Community Council has adopted the principle that in the conduct of public business in Wales it will treat Welsh and English on a basis of equality. This policy sets out how the Council will implement that principle in the provision of services to the public in the Parish of Llanwenog.</p>
<p>Mae'r Cyngor yn cydnabod y gall aelodau'r cyhoedd fynegi eu barn a'u hanghenion yn well yn eu dewis iaith, mai mater o arfer da yn hytrach na goddefgarwch yw eu galluogi i ddefnyddio'u dewis iaith ac y gall gwadu'r hawl i ddefnyddio eu dewis iaith eu rhoi mewn sefyllfa anfanteisiol. Bydd y Cyngor felly yn cynnig i'r cyhoedd yr hawl i ddewis pa iaith i'w ddefnyddio wrth ymdrin ag ef.</p>	2	<p>The Council recognises that members of the public can express their views and needs better in their preferred language, that enabling them to use their preferred language is a matter of good practice rather than a concession and that the denial of that right could place members of the public at a real disadvantage. The Council will therefore offer the public the right to choose which language to use in dealings with the Council.</p>
<p>Nod y Cyngor mewn perthynas â'r Polisi hwn yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ galluogi pawb sydd yn defnyddio gwasanaeth neu drafod gyda'r Cyngor neu'n cyfrannu at y broses ddemocrataidd i wneud hyn trwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg yn ôl dewis personol yr unigolyn. ○ hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. ○ annog eraill i hyrwyddo a defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned. 	3	<p>In relation to this Policy, the Council aims:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ to enable everyone who receives or uses the Council's services or contributes to the democratic process to do so through the medium of Welsh or English, according to personal choice. ○ to encourage the use of the Welsh language in the community. ○ to encourage others to use the Welsh language in the community.
<p>Ymhlith prif ddyletswyddau'r Cyngor mae:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ystyried materion cynllunio; ○ awgrymu gwelliannau yn ymwneud â phriffyrdd; ○ cydweithio â'r heddlu i ddiogelu'r gymuned; ○ cyfrifoldeb am oleuadau stryd; 	4	<p>Amongst the Council's main duties are:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ consider planning matters; ○ suggest improvements regarding highways; ○ work with the police to safeguard the community; ○ responsibility for street lights;

<ul style="list-style-type: none"> ○ rhoi cymorth ariannol i nifer o fudiadau gwirfoddol ac elusenol; ○ gofalu am seddau eistedd a byrddau arddangos cyhoeddus; ○ gofalu am cysgodfannau bws ○ ymddiriedolwyr Cofgolofn Drefach ○ gofalu am ciosgs ○ dal prydles cae chwarae Cae Sarn ○ cynnal digwyddiadau o fewn y plwyf ○ penodi cynrychiolwyr ar gyrff lleol ac allanol. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ provide financial assistance for various voluntary organisations and charities; ○ look after public seating and notice boards; ○ look after bus shelters ○ trustees of Drefach War memorial ○ look after the kiosks ○ lease holder of Cae Sarn playing field ○ hold events within the parish ○ appoint representatives to local and outside bodies.
<p>Mae gan y Cyngor 11 o aelodau etholedig, ac mae'r Clerc yn gweithio'n rhan amser.</p> <p>Mae nifer o grwpiau cymdeithasol, diwylliannol a chymunedol yn chwarae rhan flaenllaw ym mywyd yr ardal. Mae'r Cyngor yn gweithio i hyrwyddo datblygiadau cymunedol a gweithgareddau cymdeithasol gan ymateb i anghenion lleol er mwyn gwella safonau byw yn yr ardal.</p>	5	<p>The Council has 11 of elected members, and the Clerk works part time.</p> <p>There are a number of social, cultural and community groups that play a prominent part in the life of the community. The Council is working to promote community development and social activities and respond to local needs to improve the living standards in the area.</p>
<p>Polisiau a mentrau</p>	6	<p>Policies and initiatives</p>
<p>Wrth lunio neu ystyried polisiau a mentrau newydd, bydd y Cyngor yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ asesu eu heffaith ieithyddol gan ofalu eu bod yn gyson â'r Polisi Iaith; ○ hyrwyddo a hwyluso defnyddio'r Gymraeg pryd bynnag y bydd hynny'n bosibl, ac yn symud yn nes at weithredu'r egwyddor o gydraddoldeb yn llawn bob cyfle a ddaw; ○ ymgynghori â Chomisiynydd y Gymraeg ymlaen llaw ynglŷn ag unrhyw fwriad fyddai'n effeithio ar y Polisi hwn, neu Gynllun unrhyw gorff cyhoeddus arall. Ni newidir y Polisi hwn heb gytundeb y Comisiynydd ymlaen llaw; ○ sicrhau bod y sawl sydd yn ymwneud â llunio polisiau yn ymwybodol o'r Cynllun ac o gyfrifoldebau'r Cyngor o dan Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011; 		<p>In devising new policies and initiatives the Council will:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ assess their linguistic effect and ensure that they are consistent with the Welsh Language Scheme; ○ promote and facilitate the use of Welsh wherever possible and will move closer to implementing the principle of equality fully at every opportunity; ○ consult with the Welsh Language Commissioner in advance regarding proposals that will affect the Policy, or the Policy of any other public body. The Policy will not be altered without the Commissioner's agreement; ○ ensure that those involved in formulating policy will be aware of the Policy, and of the Council's responsibilities under the Welsh Language Act 1993 and the Welsh Language (Wales) Measure 2011;

<ul style="list-style-type: none"> ○ sicrhau y bydd mesurau yn y Polisi yn cael eu gweithredu wrth roi polisiau a mentrau newydd ar waith. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ ensure that the measures contained in the Policy are applied to new policies and initiatives when they are implemented.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Pan ymgynghorir â'r Cyngor ar geisiadau cynllunio, bydd y Cyngor yn annog ymgeiswyr i godi arwyddion dwyieithog ar safleoedd megis swyddfeydd, busnesau a siopau ac archfarchnadoedd drwy gyfeirio at natur ieithyddol yr ardal. ○ Pan ymgynghorir â'r Cyngor ynglŷn ag enwau strydoedd, datblygiadau ac ystadau newydd bydd y Cyngor yn cefnogi defnyddio enwau cynhenid. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ When the Council is consulted on planning applications, the Council will encourage applicants to erect signs bilingually in locations such as offices, businesses and shops and supermarkets by referring to the linguistic nature of the area. ○ When the Council is consulted on the naming of streets, developments and new estates, the Council will support the use of indigenous names.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Lle mai dim ond mân wahaniaeth sydd rhwng y sillafiad Cymraeg â'r Saesneg o enw lle, stryd, ward, neu gymuned bydd y Cyngor yn cefnogi mabwysiadu'r ffurf Gymraeg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Where only minor differences exist between the Welsh and English spelling of place, street, ward, or community names, the Council will support the adoption of the Welsh version.
<p>Safonau ansawdd</p>	<p>7</p>	<p>Standards of quality</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd y Cyngor yn darparu gwasanaeth o'r un safon uchel ac yr un mor brydlon yn y ddwy iaith. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Services provided in English or Welsh will be of an equally high standard and equally prompt.
<p>Ymdrin â'r cyhoedd sydd yn siarad Cymraeg</p>	<p>8</p>	<p>Dealing with the Welsh-speaking public</p>
<p>Gohebu ysgrifenedig (post ac e-bost)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd y Cyngor yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg. ○ Ni fydd ateb gohebiaeth trwy gyfrwng y Gymraeg yn achosi oedi. ○ Os derbynnir gohebiaeth yn y Gymraeg caiff ei ateb yn Gymraeg. ○ Bydd gohebiaeth yn dilyn sgwrs ffôn neu wyneb yn wyneb neu gyfarfod lle sefydlwyd mai'r Gymraeg yw dewis iaith person yn Gymraeg, er mae'n bosibl na chynhaliwyd y drafodaeth yn y Gymraeg. 		<p>Written communication (mail and e-mail)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ The Council will welcome correspondence in either English or Welsh. ○ Correspondence through the medium of Welsh will not in itself lead to any delay ○ Every letter received in Welsh will be answered in Welsh. ○ All correspondence following a telephone or face-to-face conversation in Welsh or a meeting where it was established that Welsh is the preferred language of the

<ul style="list-style-type: none"> ○ Dechreuir pob gohebiaeth ag aelod o'r cyhoedd yn ei dewis/ddewis iaith lle bo hynny'n hysbys. 		<p>person, although the discussion may not have been held through the medium of Welsh, will be in Welsh.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ All correspondence with a member of the public will be initiated in his/her preferred language if known.
<p>Cyfathrebu dros y ffôn</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd y Clerc yn gweithio o'i chartref a bydd yn croesawu galwadau ffôn yn Gymraeg. 	<p>9</p>	<p>Telephone calls</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ The Clerk works from home and welcomes telephone calls in Welsh.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Pan ddaw swydd y Clerc yn wag bydd y Cyngor yn ei hysbysebu gan nodi fod sgiliau dwyieithog yn hanfodol er mwyn i'r Cyngor allu cynnig gwasanaeth dwyieithog i'r cyhoedd. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ When the Clerk's post becomes vacant it will be advertised confirming that bilingual skills will be essential so that the Council can offer a bilingual service to the public.
<p>Cyfarfodydd cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor</p>	<p>10</p>	<p>Public meetings organised by or on behalf of the Council</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ Croesewir cyfraniadau yn y Gymraeg neu'r Saesneg mewn cyfarfodydd cyhoeddus a gynhelir gan y Cyngor. Gwneir hyn yn glir yn y papurau sy'n galw neu'n hysbysebu'r cyfarfod. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Contributions are welcomed in either Welsh or English at public meetings held by the Council. This will be stated clearly in the notices that inform or publicise the meeting.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd unrhyw gyfarfod cyhoeddus a gynullir i drafod y Gymraeg, addysg Gymraeg, treth y Cyngor neu wybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Any public meeting that is held to discuss the Welsh Language, Welsh medium education, Council Tax or any information regarding local elections/by-elections will be bilingual.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd pob cyhoeddusrwydd am gyfarfod cyhoeddus o'r fath yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ All publicity for public meetings will be bilingual.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Os yw'n hysbys ar gychwyn y cyfarfod bod pawb sy'n bresennol yn siarad Cymraeg, cynhelir y cyfarfod yn Gymraeg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ If it is evident at the beginning of a meeting that all those present speak Welsh, the meeting will be held in Welsh.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Pan fo'n hysbys i'r Cyngor fod aelod o'r cyhoedd yn dymuno siarad Cymraeg mewn cyfarfod cyhoeddus fyddai fel arall yn uniaith Saesneg, dylid parchu hynny trwy wneud y trefniadau cyfieithu priodol. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ When the Council is aware that a member of the public wishes to speak Welsh in a public meeting that would otherwise be conducted in English, this should be respected by providing appropriate translation arrangements.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Wrth gychwyn y cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn dwyn sylw mynychwyr at wasanaeth cyfieithu ar y pryd pan fo ar gael. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ At the start of the meeting, the Chair shall draw attendees' attention to interpretation services when available.

<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd unrhyw ddeunyddiau ysgrifenedig megis taflenni neu sleidiau sy'n cael eu defnyddio mewn cyfarfod cyhoeddus yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Any written materials such as leaflets or slides that are used in public meetings will be bilingual.
Cyfarfod arferol y Cyngor	11	Ordinary Council meetings
<ul style="list-style-type: none"> ○ Mae cyfarfodydd y Cyngor yn cael eu cynnal yn y Gymraeg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ The Council's meetings are conducted in Welsh.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd pob hysbysiad a Rhaglen o gyfarfodydd y Cyngor yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ The notice and Agenda for the Council's meetings will be bilingual.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd y cofnodion yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ The minutes will be in bilingual.
Cyfarfodydd wyneb yn wyneb gyda'r cyhoedd	12	Face-to-Face meetings with the public
<ul style="list-style-type: none"> ○ Pan fo Clerc ac Aelodau yn ddwyieithog, bydd y Cyngor yn croesawu cyfarfodydd gyda'r cyhoedd yn y Gymraeg neu'r Saesneg, ac yn gofalu fod trefniadau yn cael eu gwneud i alluogi unrhyw aelod o'r cyhoedd sy'n dymuno gwneud hynny i drafod materion yn y Gymraeg gyda'r Clerc. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ When the Clerk and Members are bilingual, the Council will welcome meetings with the public in either Welsh or English, and will ensure that appropriate arrangements are taken to enable any member of the public to discuss matters with the Clerk in Welsh should they wish to do so.
Gwefan a safleoedd rhwydweithio cymdeithasol	13	Websites and social media sites
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd cyhoeddiadau a wneir ar ran y Cyngor ar y we yn Gymraeg a Saesneg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Announcements made on the internet on behalf of the Council will be in Welsh and English.
Hunaniaeth gorfforaethol	14	Corporate identity
Bydd enw'r Cyngor yn ddwyieithog.		The Council's name is to be in Welsh and English.
Arwyddion swyddfa'r Cyngor	15	Council Office signage
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd pob arwydd gwybodaeth a godir am y tro cyntaf neu yn lle hen arwydd ar eiddo'r Cyngor yn ddwyieithog, ac felly hefyd unrhyw arwyddion gwybodaeth gyhoeddus eraill y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt. Fe fydd y ddwy iaith yn ymddangos ochr yn ochr â'r fersiwn Gymraeg ar y chwith neu uwchben y Saesneg. Bydd maint, ansawdd, eglurder ac amlygrwydd y testun yn gyfartal yn y Gymraeg ac yn y Saesneg. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ All new information signs or those replacing previous signs on Council property will be bilingual, as will any other public information signs for which the Council is responsible. The two languages will appear side by side, with the Welsh version appearing to the left or above the English. The size, quality, legibility and prominence of text will be equal in Welsh and English.

Llunio a chyhoeddi deunyddiau cyhoeddus	16	Producing and publishing public documents
<ul style="list-style-type: none"> Bydd pob deunydd a anelir at y cyhoedd megis dogfennau, deunydd esboniadol neu ffurflenni grant, yn ddwyieithog gyda'r ddwy iaith yn ymddangos yn yr un ddogfen. Argreffir y ddau fersiwn gefn wrth gefn. 		<ul style="list-style-type: none"> All publications aimed at the public, such as documents, explanatory material or grant forms will be bilingual with both language versions forming one document. The versions will be printed back to back.
<ul style="list-style-type: none"> Bydd materion hysbysebu a chyhoeddusrwydd yn ddwyieithog (ar wahân i bapur Clonc). 		<ul style="list-style-type: none"> All Advertising and publicity activities will be bilingual (apart from Clonc).
<ul style="list-style-type: none"> Bydd hysbysebion a hysbysiadau y Cyngor, - i'w gosod yn y wasg (ar wahân i bapur Clonc), ar hysbysfyrddau neu mewn unrhyw gyfrwng arall, yn ddwyieithog. 		<ul style="list-style-type: none"> Council advertisements and notices – to be placed in the press (apart from Clonc), on notice boards or any other medium will be bilingual.
<ul style="list-style-type: none"> Bydd hysbysebion swyddi yn ymddangos yn ddwyieithog mewn cyhoeddiadau Saesneg/dwyieithog ac yn Gymraeg yn unig mewn cyhoeddiadau Cymraeg gyda throednodyn yn Saesneg. 		<ul style="list-style-type: none"> Job advertisements will appear bilingually in English/bilingual publications and in Welsh only in Welsh language publications with a footnote in English.
Gwobrwyo grantiau a chymorth ariannol	17	Awarding grants and financial assistance
<ul style="list-style-type: none"> Yn y manylion a roddir i'r rhai sy'n bwriadu ymgeisio am gyfraniad ariannol tuag at weithgareddau lleol, bydd y Cyngor yn gwneud yn glir fod angen i ymgeiswyr ddisgrifio sut y maent yn bwriadu adlewyrchu natur ieithyddol y gymuned a'u cynulleidfa yn y gweithgaredd(au) y maent yn gofyn am gefnogaeth ariannol tuag ato(ynt). Wrth bwysio a mesur ceisiadau, bydd y Cyngor yn sicrhau fod ymgeiswyr wedi adlewyrchu natur ieithyddol y gymuned a'u cynulleidfa yn briodol yn eu cais 		<ul style="list-style-type: none"> In the information that is sent to those intending to apply for financial assistance towards local activities, the Council will make it clear that there is need for applicants to describe how they intend to reflect the bilingual nature of the community and their audience in the activity(ies) for which they require financial support. When considering applications, the Council will ensure that applicants have appropriately reflected the linguistic nature of the community and their audience in their application.
<ul style="list-style-type: none"> Bydd y Cyngor hefyd yn hysbysu'r ymgeisydd am y menter iaith lleol all ddarparu cyngor a chymorth ymarferol ynglŷn â chynnwys dwyieithog y gweithgaredd, gan gynnwys gwybodaeth ar unrhyw grantiau sydd ar gael at y pwrpas hwn. 		<ul style="list-style-type: none"> The Council will also notify the applicant that the local menter iaith can provide advice and practical assistance in relation to the bilingual content of the activity, including information on grants available for this purpose.

<p>Gwasanaethau a ddarperir gan drydydd parti</p>	<p>18</p>	<p>Services provided by a third party</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd unrhyw drefniadau a wneir gan y Cyngor i ddefnyddio trydydd bartïon i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ar ei ran yn cydymffurfio â gofynion penodol y Polisi fel a amlinellwyd gan y Cyngor. Bydd y Cyngor yn nodi pa fesurau perthnasol o'r Polisi y bydd angen i'r trydydd parti gydymffurfio â nhw yn y manylebau tendro neu gontract. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Any arrangements made by the Council to use a third party to deliver services to the public on its behalf will comply with the specific requirements in the Policy as outlined by the Council. The Council will outline which relevant measures in the Policy the third party will have to adhere to within the tendering or contract specifications.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bydd angen i'r trydydd parti gadarnhau ei fod wedi cydymffurfio â'r mesurau perthnasol o'r Polisi trwy lythyr. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ The Third party will need to confirm that it has complied with the relevant aspects of the Policy by letter.
<p>Trefniadau gweinyddol a monitro</p>	<p>19</p>	<p>Administrative arrangements and monitoring</p>
<ul style="list-style-type: none"> ○ Mae gan y Polisi hwn gefnogaeth lawn y Cyngor. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ This Policy has the full support of the Council.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Y Clerc fydd yn gyfrifol am weithrediad y Polisi o ddydd i ddydd o fewn y Cyngor. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ The Clerk will be responsible for implementing the Policy on a day-to-day basis within the Council.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Yn ôl y galw bydd y Clerc yn sicrhau bod canllawiau a chyfarwyddiadau ar gael i bawb sydd yn ymwneud â gweithredu'r Polisi. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ According to need, the Clerk will ensure that guidelines and instructions will be available to all who are involved in the implementation of the Policy.
<ul style="list-style-type: none"> ○ Clerc y Cyngor fydd yn gyfrifol am fonitro gweithrediad y Polisi. 		<ul style="list-style-type: none"> ○ Responsibility for monitoring the Policy will rest with the Clerk of the Council.
<p>Cwynion</p>	<p>20</p>	<p>Complaints</p>
<p>Dylid cyfeirio unrhyw sylwadau, cwynion neu awgrymiadau sy'n gysylltiedig â'r Polisi i sylw:</p> <p>Mrs G Jenkins, Clerk of the Council, Blaenderi, 13 Penbryn, Llanbedr Pont Steffan. SA48 7EU. gwens1985@hotmail.com</p>		<p>Any comments, complaints or suggestions regarding the Policy should be addressed to:</p> <p>Mrs G Jenkins, Clerk of the Council, Blaenderi, 13 Penbryn, Lampeter SA48 7EU. gwens1985@hotmail.com</p>
<p>Adolygu</p>	<p>21</p>	<p>Review</p>
<p>Bydd y Cyngor yn adolygu cynnwys y Polisi hwn pob 3 blynedd.</p>		<p>The Council shall review the contents of this Policy every 3 years.</p>

